ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

«Особливості економічного розвитку Люксембургу та Швейцарії у сучасних умовах»

«Features of the Economic Development of Luxembourg and Switzerland in Modern Conditions»

Виконав: здобувач денної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
Гулієв Руслан Алієвич
Керівник: д.е.н., проф. Якубовський С. О._____
Рецензент: д.е.н., проф. Горняк О.В.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ _ від __ _____ 2024 р.
Завідувач кафедри

_____ЯКУБОВСЬКИЙ Сергій

Захищено на засіданні ЕК №
протокол №___від _____06.2024 р.
Оцінка_____/_____/_____
Голова ЕК

_____ ПІЧУГІНА Юлія

Одеса – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЛЮКСЕМБУРГУ ТА ШВЕЙЦАРІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ …… 5

РОЗДІЛ 2. СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ ТА ЛЮКСЕМБУРГУ…… 12

2.1. Порівняльний аналіз макроекономічного розвитку Швейцарії та Люксембургу……. 12

2.2. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Люксембургу та Швейцарії…….. 18

2.3. Динаміка та структура фінансових рахунків Люксембургу та Швейцарії. 24

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЛЮКСЕМБУРГУ ТА ШВЕЙЦАРІЇ З УКРАЇНОЮ……..……... 30

ВИСНОВКИ…….. 35

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……...….... 39

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обумовлена значною роллю Люксембургу та Швейцарії у світовій економіці та їхніми унікальними моделями розвитку. Люксембург і Швейцарія, незважаючи на свої невеликі розміри, відіграють важливу роль у міжнародній фінансовій системі, залучаючи великі обсяги іноземних інвестицій та займаючи провідні позиції у глобальній торгівлі.

Їхній економічний успіх базується на стабільних фінансових інституціях, високому рівні інновацій та ефективній регуляторній політиці. Дослідження особливостей економічного розвитку цих країн дозволяє виявити ключові фактори, що сприяють їхній економічній стійкості та зростанню, а також визначити оптимальні підходи до управління зовнішньоекономічними операціями.

Вивчення зовнішньоекономічних операцій Люксембургу та Швейцарії є надзвичайно важливим для розуміння їхньої ролі у міжнародній торгівлі та інвестиціях, а також для виявлення можливостей та ризиків, що постають перед цими країнами в умовах глобальних економічних змін.

Особливо актуальним є дослідження впливу сучасних викликів, таких як економічні кризи, технологічні інновації та геополітична нестабільність, на економічну політику та зовнішньоекономічні зв’язки цих країн. Таким чином, тема кваліфікаційної роботи є важливою для економічної науки, оскільки надає глибокий аналіз механізмів економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності двох провідних європейських країн, що може слугувати цінним орієнтиром для інших держав у їхньому прагненні досягти економічної стабільності та процвітання.

Аналізуючи досвід Люксембургу та Швейцарії, можна визначити найкращі практики державного регулювання міжнародною економічною діяльністю, що може бути застосовано для вдосконалення економічної політики інших країн, зокрема України. Урахування цих факторів дозволяє розробити стратегії для залучення іноземних інвестицій, підвищення

конкурентоспроможності на міжнародних ринках та забезпечення сталого економічного зростання в умовах глобальних викликів, зокрема агресії Росії проти України.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз особливостей економічного розвитку та зовнішньоекономічних операцій Люксембургу та Швейцарії у сучасних умовах.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення у кваліфікаційній роботі наступних **завдань**:

- ознайомитись з теоретичними основами аналізу економічного розвитку та зовнішньоекономічних операцій Люксембургу та Швейцарії у сучасних умовах;
- провести порівняльний аналіз макроекономічного розвитку Люксембургу та Швейцарії;
- виявити особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Люксембургу та Швейцарії;
- дослідити динаміку та структура фінансових рахунків Люксембургу та Швейцарії;
- охарактеризувати особливості зовнішньоекономічних операцій Люксембургу та Швейцарії з Україною.

Об'єктом дослідження – є економіки Люксембургу та Швейцарії.

Предметом дослідження – є теоретичні основи та прикладні аспекти економічного розвитку Люксембургу та Швейцарії у сучасних умовах.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є дані та матеріали з сайту Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Національного банку України, Державної служби статистики України.

При написанні роботи були використані теоретико-критичний аналіз джерел за темою дослідження, графічний аналіз статистичних даних, узагальнення.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЛЮКСЕМБУРГУ ТА ШВЕЙЦАРІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У першому розділі кваліфікаційної роботи проаналізуємо результати досліджень іноземних вчених стосовно економічного розвитку Люксембургу та Швейцарії у сучасних умовах.

На думку авторів дослідження «Процвітаючі відносини Китаю та Швейцарії: огляд після 10 років підписання китайсько-швейцарської угоди про вільну торгівлю» двосторонні відносини між Китаєм і Швейцарією значно зміцніли, особливо протягом останнього століття. У середині XVII століття торговці та місіонери зі Швейцарії встановили відносини з китайським народом. У 1912 році Швейцарія та Республіка Китай створили швейцарський торговий центр у Шанхаї. У 1918 році вони підписали договір про дружбу. Лише через рік після проголошення Мао Цзедуном незалежності в 1949 році Швейцарія офіційно визнала Китайську Народну Республіку. З тих пір двосторонні угоди, такі як Угода про заохочення та взаємний захист інвестицій (1986, нова угода набула чинності з 2010 року) та Угода про уникнення подвійного оподаткування (1990, нова угода підписана в 2013 році), покращили економічні відносини між Китаєм і Швейцарією [1].

Зовнішньоекономічна політика та доступ до ринків Швейцарії базуються на трьох основних стовпах: членство в СОТ, двосторонні угоди з ЄС та Угоди про вільну торгівлю (УВТ) з партнерами по всьому світу. Надавши Пекіну статус ринкової економіки (MES) у липні 2007 року, укладення історичної Угоди про вільну торгівлю (УВТ) між Китаєм і Швейцарією в липні 2014 року ще більше підняло двосторонні відносини між цими двома країнами на вищий рівень. Дослідження «Процвітаючі відносини Китаю та Швейцарії: огляд після 10 років підписання китайсько-швейцарської угоди про вільну торгівлю» ретельно вивчило існуючу академічну літературу

та політичні звіти. Результати дослідження показують, що Швейцарія була приваблена Китаєм через його ринок і статус країни, яка розвивається. Навпаки, Китай розглядав УВТ зі Швейцарією як легітимний спосіб офіційно вийти на європейський ринок. За цією угодою Швейцарія погодилася звільнити від мит 99,7 відсотка китайського експорту до Швейцарії. Аналогічно, Китай погодився звільнити від мит 84,2 відсотка швейцарського експорту до Китаю на період, що не перевищує п'ятнадцяти років [1].

У порівняльних дослідженнях професійної освіти та навчання Швейцарія є одним із «колективних» режимів з високим залученням соціальних партнерів та встановленою системою «дуального» навчання. Останні дослідження уточнили цю класифікацію та визначають «ліберальну колективну систему формування навичок», оскільки в Швейцарії профспілки відіграють значно меншу роль порівняно з іншими країнами. У статті «Профспілки, цифрові технології та питання навичок у Швейцарії» це дослідження продовжується і зосереджується в основному на розвитку у другій половині двадцятого століття в контексті цифрових змін. За допомогою базового корпусного лінгвістичного аналізу швейцарської профспілкової преси та детального вивчення публікацій, пов'язаних з профспілками, показано, що профспілкові діячі змогли на ранньому етапі впоратися з наслідками цифрових змін для професійної освіти та навчання і, як наслідок першої нафтової кризи, змогли встановити одного зі своїх найвідоміших представників як урядового заступника з економічних питань. Технологічні політичні ініціативи, які були запущені після цього, також мали наслідки для управління та дослідження професійної освіти та навчання у Швейцарії, не маючи довготривалого ефекту щодо перетворення профспілок на рівноправного партнера в політичній економії формування навичок [2].

Швейцарський національний банк (SNB) приголомшив світ центрального банківництва, прив'язавши швейцарський франк до євро та встановивши негативні облікові ставки. Стаття «Керрі-трейд та негативні ставки політики в Швейцарії» має на меті дослідити поведінку керрі-трейду з

швейцарським франком у період негативних облікових ставок у Швейцарії. Дослідники зосереджились на чотирьох основних валютах: долар США, євро, японська єна та британський фунт. Використовуючи структурну векторну авторегресійну модель (SVAR) для кожної основної валюти, було досліджено зв'язки між активністю керрі-трейду з швейцарським франком та п'ятьма фінансовими змінними: диференціалом процентних ставок між Швейцарією та основною валютою, глобальними ринковими настроями, номінальними обмінними курсами, індексом швейцарського фондового ринку та індексом фондового ринку основної валюти [3].

Результати свідчать про те, що керрі-трейд впливає на кожну модель по-різному. Крім того, для моделі євро було виявлено, що активність керрі-трейду призводить до зміцнення швейцарського франка, що суперечить політиці SNB щодо здешевлення швейцарського франка. Було також показано, що впливи керрі-трейду з швейцарським франком мають далекосяжні системні ризики, оскільки фінансові ринки тісно переплетені. При цьому SNB виграє від зміцнення макропруденційного нагляду, запровадивши нові інструменти, здатні прогнозувати вплив тенденцій у фінансових змінних на свою монетарну політику [3].

Щороку торгуються мільйони декоративних морських риб. Сьогодні понад половина з майже 4000 відомих видів риб коралових рифів перебуває в торгівлі, з недостатнім або взагалі відсутнім моніторингом, і попит на них зростає. Дослідження «Кількісна оцінка торгівлі морськими декоративними рибами в Швейцарії та оцінка імпорту з Європейського Союзу» аналізує їхню торгівлю до і через Швейцарію, вивчаючи імпортні документи на живих тварин. У 2009 році 151 імпортна декларація з прикріпленими списками видів декоративних морських риб із країн, що не входять до ЄС, склала загалом 28 356 екземплярів. 62% риб залишилися в Швейцарії, що включало 440 морських видів із 45 родин, решта транзитом потрапила до країн ЄС та не-ЄС. Незважаючи на визнаний великий обсяг торгівлі для європейського регіону, через двосторонні угоди дані про імпорт з ЄС не збираються. Однак за

непрямими даними можна припустити, що понад 200 000 декоративних морських риб можуть імпортуватися до Швейцарії щороку, а невідома кількість реекспортується. Як найбільший імпортний регіон, можна припустити, що європейський регіон імпортує принаймні стільки ж декоративних морських риб, скільки і США. Немає відомої адекватної системи збору даних для моніторингу цієї торгівлі в жодній країні. Система контролю торгівлі та експертизи ЄС (TRACES) для моніторингу хвороб тварин могла б бути пристосована для збору обов'язкової інформації для ЄС та Швейцарії. Понад половина видів, імпортованих до Швейцарії, не оцінена Міжнародним союзом охорони природи (IUCN) і тому позначена як «не оцінена» у Червоному списку. Загалом 70% усіх відомих видів риб коралових рифів не оцінені. На думку авторів дослідження, якщо риби коралових рифів перебувають під загрозою або знаходяться в небезпеці через великі, можливо, невідповідні чисельності торгівлі, буде раціональним моніторинг торгівлі цими видами через Конвенцію про міжнародну торгівлю видами, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) [4].

Наукова записка «Розрив між міжнародним співробітництвом і національним суверенітетом: ставлення виборців у компромісних ситуаціях у Швейцарії» досліджує переваги виборців у відносинах між Швейцарією та ЄС. Було виявлено значну частку виборців, що зазнають перехресного тиску, тобто громадян, які підтримують двосторонні угоди, але бажають або контролювати імміграцію до Швейцарії, або протистояти лібералізації заходів соціального захисту на ринку праці. Виборці, які відчувають конфлікт між контролем імміграції та міжнародною співпрацею, в основному знаходяться на правому політичному спектрі. Їхня частка зменшилася між 2015 та 2019 роками, тоді як частка нейтральних виборців різко зросла. Крім того, переговори про Інституційну рамкову угоду між Швейцарією та ЄС породили новий конфлікт - між соціальним захистом та міжнародною співпрацею - з перехресними виборцями, зосередженими переважно на лівому політичному спектрі. Ця напруга спричинила велику частку невизначених виборців. Коли виборці, які

зазнають перехресного тиску та нейтральні виборці, змушені обирати між цими конфліктами, вони віддають перевагу двостороннім угодам над контролем імміграції, тоді як вони надають перевагу соціальному захисту над новою угодою. Партійна приналежність є сильним предиктором цих виборів. [5].

На думку авторів дослідження «Угода про вільну торгівлю між Китаєм і Швейцарією та формування економічної ідентичності» Угода про вільну торгівлю, підписана між Китаєм і Швейцарією у 2013 році, стала переломним моментом в економічній політиці обох держав, успішною вправою зі створення ідентичності для обох сторін на додаток до економічного починання. У випадку Пекіна угода про вільну торгівлю зі Швейцарією (FTA) стала важливим кроком не лише у просуванні його торгових інтересів у Європі, включаючи Європейський Союз, але й у плануванні майбутніх FTA та просуванні Китаю як прихильника глобалізації та економічної лібералізації. Для Швейцарії угода про вільну торгівлю ще більше зміцнила ідентичність цієї країни як особливого економічного та політичного гравця в Європі, зокрема у її залученні до китайського ринку [6].

Ключовою метою статті «Вплив експорту на економічне зростання - приклад Люксембургу» є аналіз значного впливу експорту, урядових витрат та витрат на освіту на економічне зростання розвиненої економіки Люксембургу, який є державою-членом ЄС і значним експортером у світі. Період дослідження охоплює роки з 1975 по 2009 рік з річною періодичністю, загальна кількість спостережень складає 35. Аналіз базується на простому методі найменших квадратів для визначення важливого зв'язку між експортом та зростанням економіки Люксембургу. Експериментальні результати виявили значний позитивний взаємозв'язок між експортом, державними витратами та витратами на освіту та зростанням економіки. Експорт показує, що збільшення експорту на одну одиницю викликає позитивну зміну на 0,17 в економічному зростанні. Аналогічно, урядові витрати та витрати на освіту показують коефіцієнти 2,67 і 9,93 відповідно з позитивним знаком. Ця стаття визначає

взаєозалежність між експортом та економічним зростанням з урахуванням економіки Люксембургу [7].

Отже, критичний аналіз попередніх досліджень свідчить про те, що вони охоплюють різні аспекти економічних і соціальних відносин Швейцарії та Люксембургу з іншими країнами, а також внутрішні економічні процеси. Основні висновки з цих досліджень такі.

Угода про вільну торгівлю, підписана між Китаєм і Швейцарією у 2013 році, стала важливим кроком для обох країн. Для Швейцарії ця угода зміцнила її позиції як важливого економічного і політичного гравця в Європі та покращила доступ до китайського ринку. Китай, у свою чергу, використовував цю угоду для просування своїх інтересів у Європі та підтримки глобалізації.

Швейцарська система професійної освіти, зокрема дуальна система навчання, є важливою складовою економічного розвитку. Профспілки відіграють меншу роль порівняно з іншими країнами, але все ж мають вплив на політику професійної освіти.

Швейцарський національний банк (SNB) впровадив важливі заходи, такі як прив'язка франка до євро та встановлення негативних облікових ставок, що вплинуло на керрі-трейд і викликало системні ризики на фінансових ринках. Ці заходи потребують посилення макропруденційного нагляду.

Дослідження показують, що експорт, урядові витрати та витрати на освіту мають значний позитивний вплив на економічне зростання Люксембургу. Збільшення експорту на одну одиницю призводить до зростання економічного зростання на 0,17, урядові витрати мають коефіцієнт 2,67, а витрати на освіту – 9,93.

Інвестиції в житловий сектор у США можуть бути аналогічні впливу на економічний цикл і тренд економіки Люксембургу. Ці інвестиції мають як тимчасові, так і постійні впливи на ВВП, що підтверджує їх важливість для економічного розвитку.

Отже, Швейцарія та Люксембург демонструють значний вплив зовнішньоекономічних відносин і внутрішніх економічних політик на свій

розвиток. Угода про вільну торгівлю між Швейцарією та Китаєм, а також швейцарська система професійної освіти підкреслюють важливість міжнародної співпраці та внутрішніх реформ. Експорт та інвестиції в житловий сектор є ключовими чинниками економічного зростання Люксембургу.

Загалом, обидві країни використовують свої унікальні переваги для забезпечення стійкого економічного розвитку та інтеграції в глобальну економіку.

РОЗДІЛ 2
СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ ТА ЛЮКСЕМБУРГУ

2.1. Порівняльний аналіз макроекономічного розвитку Швейцарії та Люксембургу

На графіку нижче продемонстровано розвиток значень ВВП Люксембургу та Швейцарії за 2018-2022 роки у порівнянні. Обсяги ВВП Швейцарії перевищують обсяги ВВП Люксембургу майже у 10 разів, тому, задля зручності, крива, що відображає показники Швейцарії, відображена по допоміжній осі.

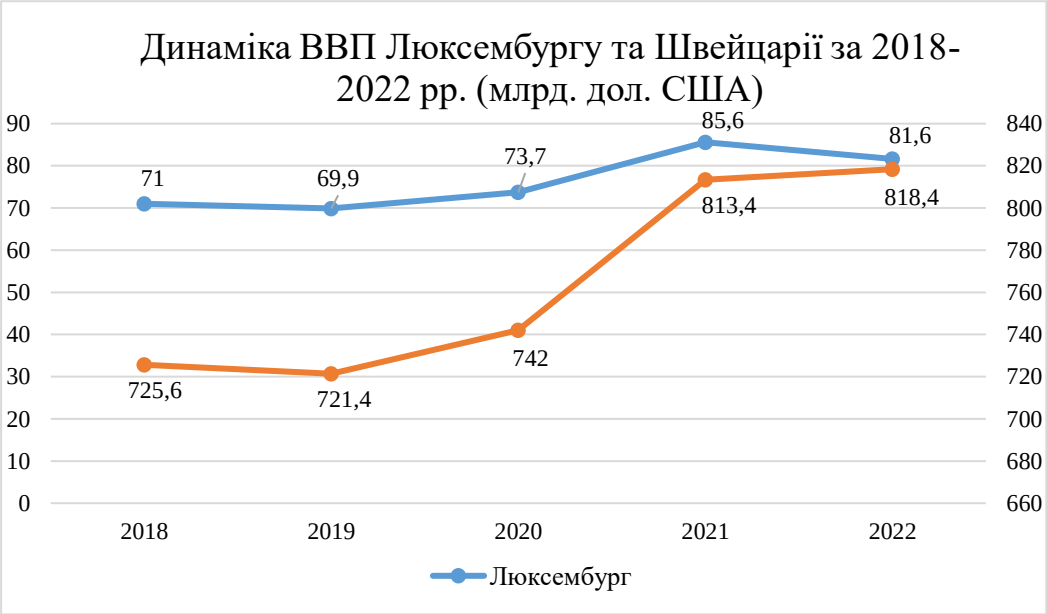

Рис. 2.1. Динаміка ВВП Люксембургу та Швейцарії за 2018-2022 рр. (млрд. дол. США)

Джерело: складено автором на основі [9].

Аналізуючи динаміку економічного розвитку Швейцарії та Люксембургу, можемо зробити кілька наукових висновків на основі наданих даних та графіків.

Протягом періоду 2018-2023 років спостерігаються майже ідентичні тенденції розвитку ВВП для обох країн, за винятком 2022 року, коли ВВП Люксембургу зменшився, тоді як ВВП Швейцарії продовжував зростати.

Найзначніший період зростання для обох країн припав на 2021 рік, що може бути пов'язано з економічним відновленням після пандемії COVID-19.

За 5-річний період ВВП Люксембургу зріс на 14,9%, тоді як ВВП Швейцарії продемонстрував приріст на 12,8%. Ці показники свідчать про стійке економічне зростання обох країн, хоча Люксембург показав трохи вищий приріст.

Порівняння ВВП різних країн потребує уніфікованої грошової одиниці, оскільки курси валют та купівельна спроможність долара різняться у кожній країні. ПКС використовує умовний «міжнародний долар», який має однакову купівельну спроможність, що дозволяє більш точно порівнювати економічну силу країн.

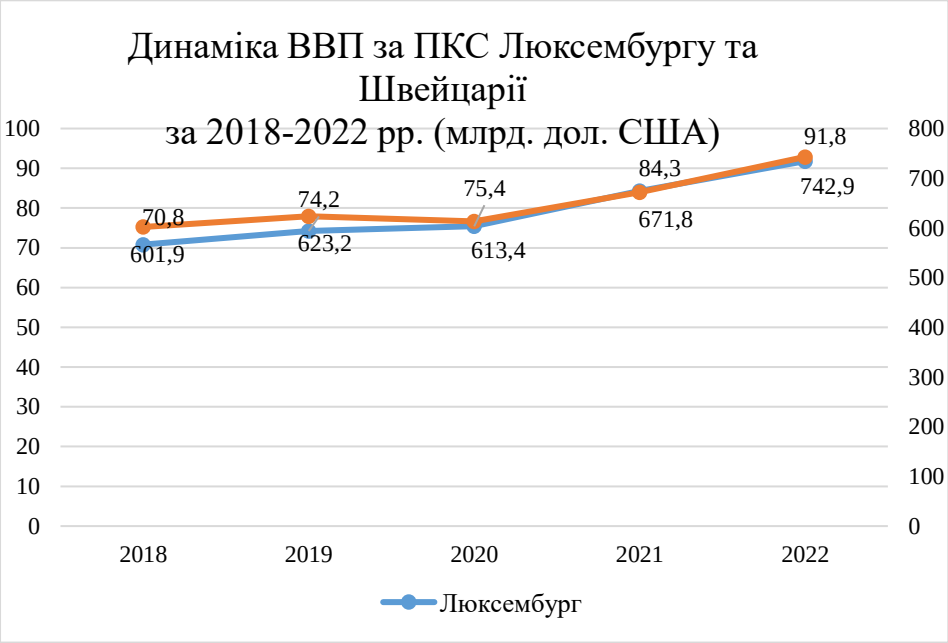

Рис. 2.2. Динаміка ВВП за ПКС Люксембургу та Швейцарії за 2018-2022 рр. (млрд. дол. США)

Джерело: складено автором на основі [10].

Динаміка ВВП за ПКС для Швейцарії та Люксембургу також показує схожість, що підтверджується графіками. Це свідчить про те, що економіки обох країн розвиваються в унісон, хоча існують певні відмінності в окремих роках.

На основі аналізу ВВП та ВВП за ПКС можемо зробити кілька ключових висновків. Обидві країни демонструють схожі тенденції економічного зростання, з деякими відхиленнями у окремі роки, як наприклад у 2022 році. Обидві економіки мали значний приріст у 2021 році, що може бути пов'язано з постпандемічним відновленням.

Використання ПКС показує, що економіки Швейцарії та Люксембургу мають схожі траєкторії розвитку, що свідчить про їхню економічну стабільність та здатність адаптуватися до глобальних змін.

ВВП Люксембургу зріс більше ніж ВВП Швейцарії за аналізований період, що може свідчити про більш швидке економічне зростання Люксембургу.

Загалом, дані вказують на те, що обидві країни мають стійке економічне зростання з невеликими відмінностями в окремі роки. Це свідчить про стабільність їхніх економічних систем та ефективність застосовуваних економічних політик.

За 5 років ВВП Люксембургу зросло на 29,7%, а ВВП Швейцарії на 23,4 %. Цікавим є те, що на попередньому графіку у 2019 році обидві країни продемонстрували зменшення обсягів ВВП, показник Швейцарії зростав у 2020 році, а показник Люксембургу впав в 2022 році. У перерахунку за паритетом купівельної спроможності на графіку відбуваються обернені події. Це відбувається через певну ступінь невідповідності курсів валют до їх дійсної купівельної спроможності.

За виключенням незначного падіння показника на 1,6% у 2020 році, протягом даних 5 років ВВП Швейцарії впевнено зростало. Щодо значення Люксембургу, то кожного року воно зберігало постійну тенденцію зросту, а отже купівельна спроможність громадян також збільшувалася кожного року.

За обсягам ВВП можна робити висновки тільки про те, наскільки активні виробництво та торгівлю країна веде та наскільки міцні позиції країна займає на міжнародній арені. Рівень життя в країні визначається різними показниками, як, власне, рівень доходу, який відповідає рівню ВВП на душу

населення. За цим показником Люксембург посідає 1 місце у світі, а Швейцарія знаходиться на 3 місці. Тобто ці дві країни є одними із найзаможніших країн світу.

На графіку нижче продемонстровано динаміки розвитку цих двох показників за період 2018–2022 роки.

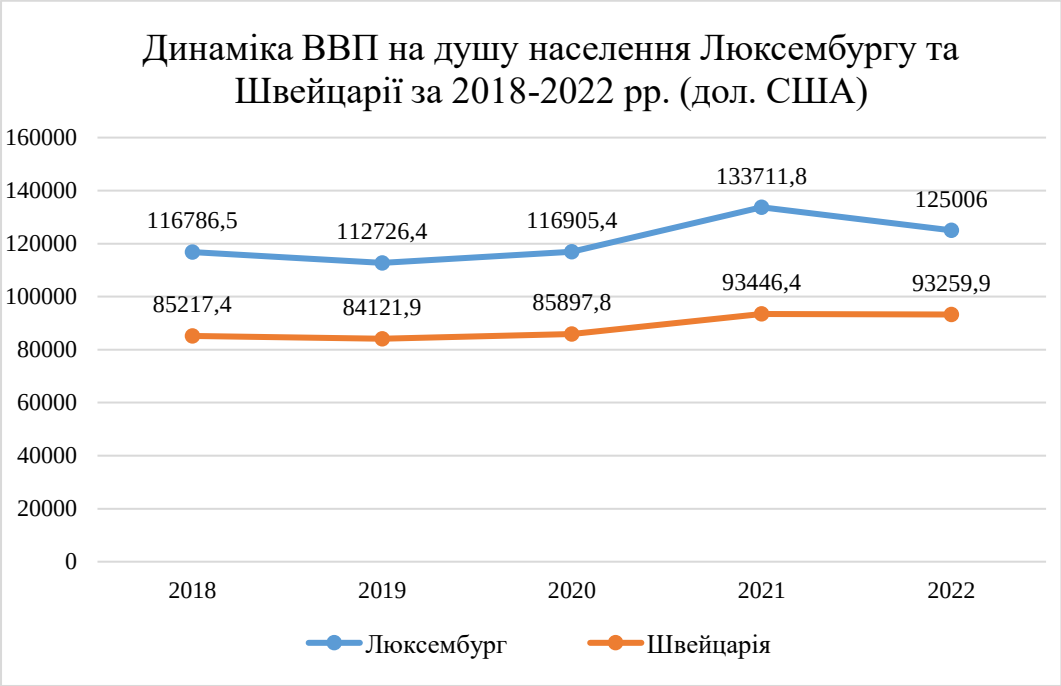

Рис. 2.3. Динаміка ВВП на душу населення Люксембургу та Швейцарії за 2018-2022 рр. (дол. США)

Джерело: складено автором на основі [11].

Динаміка ВВП на душу населення для Швейцарії та Люксембургу майже ідентична динаміці загального ВВП цих країн, за винятком помірного зменшення показника у Швейцарії у 2022 році. Це може свідчити про стабільну демографічну ситуацію в обох країнах, де населення не зазнає значних змін, що впливали б на ВВП на душу населення.

За період з 2018 по 2023 рік ВВП на душу населення у Люксембурзі зріс на 7%, а у Швейцарії - на 9,4%. Це вказує на зростання економічної активності та доходів на душу населення в обох країнах. Проте, слід враховувати, що це зростання частково відображає інфляційні процеси.

ВВП на душу населення показує відносну зміну доходів, але не враховує знецінення валюти через інфляцію. Інфляція знижує купівельну спроможність населення, що може частково пояснювати зростання номінальних показників ВВП на душу населення. Це означає, що реальне зростання добробуту населення може бути меншим, ніж показують номінальні дані.

Ідентична динаміка ВВП і ВВП на душу населення свідчить про стабільну демографічну ситуацію в Швейцарії та Люксембурзі. Це позитивний сигнал для економіки, оскільки стабільна чисельність населення сприяє передбачуваності економічних процесів і плануванню.

Хоча зростання ВВП на душу населення свідчить про поліпшення економічної ситуації, реальне зростання добробуту населення потребує коригування на рівень інфляції. Інфляція може зменшувати реальну купівельну спроможність населення, тому важливо аналізувати реальні показники доходів.

Загальна стабільність показників ВВП та ВВП на душу населення вказує на економічну стабільність Швейцарії та Люксембургу. Це відображає ефективність економічних політик обох країн, спрямованих на підтримку економічного зростання та збереження стабільної економічної ситуації.

Аналіз динаміки ВВП на душу населення в Швейцарії та Люксембурзі за період з 2018 по 2023 роки свідчить про позитивні тенденції економічного зростання та стабільність демографічної ситуації. Проте, врахування інфляційних процесів є важливим для більш точного розуміння реального зростання добробуту населення. Загалом, Швейцарія та Люксембург демонструють стійке економічне зростання, що сприяє підвищенню рівня життя населення.

ВВП за паритетом купівельної спроможності (ПКС) на душу населення є більш точним показником добробуту, оскільки враховує різницю в рівні цін між країнами, що дозволяє робити більш коректні порівняння економічної спроможності та рівня життя.

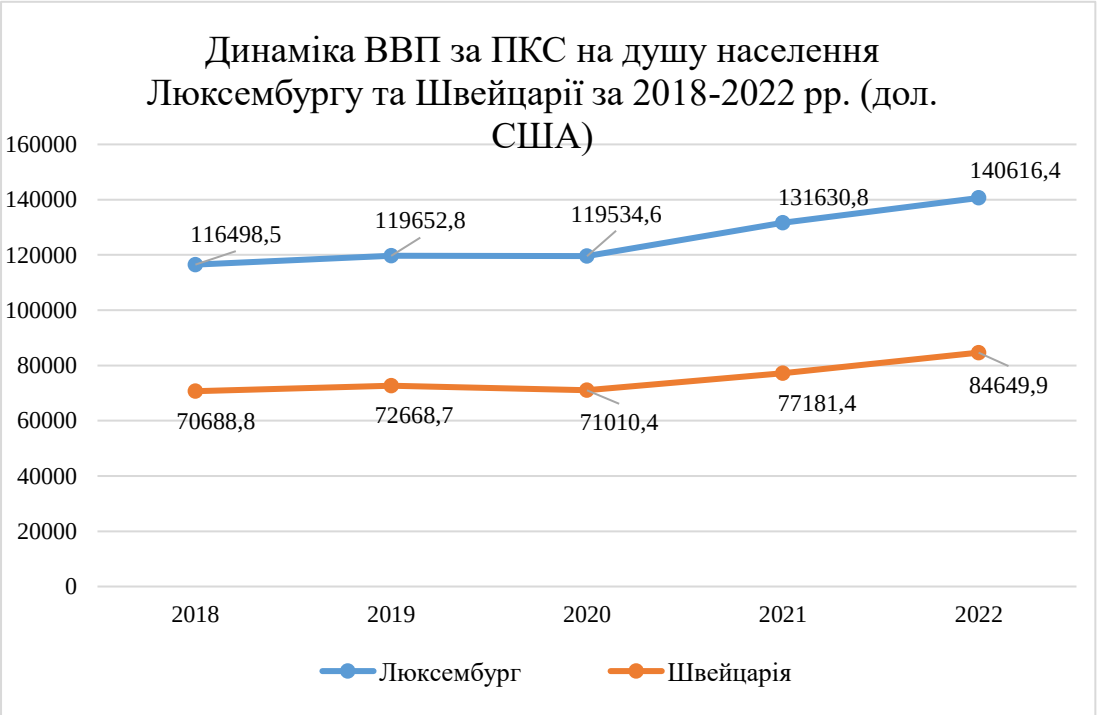

Рис. 2.4. Динаміка ВВП за ПКС на душу населення Люксембургу та Швейцарії за 2018-2022 рр. (дол. США)

Джерело: складено автором на основі [12].

Динаміка ВВП за ПКС на душу населення для Люксембургу та Швейцарії є ідентичною, що вказує на схожі економічні умови та стратегії розвитку в обох країнах. Це свідчить про стабільний економічний розвиток та позитивні зміни в рівні добробуту населення.

Майже кожного року спостерігається зростання показників ВВП за ПКС на душу населення в обох країнах. Це підкреслює постійне покращення економічної ситуації та підвищення рівня життя громадян.

Невелике падіння у 2020 році можна пов'язати з економічними наслідками пандемії COVID-19, яка вплинула на глобальні економічні процеси. Проте швидке відновлення в наступні роки свідчить про стійкість економік Люксембургу та Швейцарії.

За п'ятирічний період ВВП за ПКС на душу населення у Люксембурзі зріс на 20,7%. Це значне зростання підкреслює успішність економічних стратегій країни та покращення добробуту її населення.

У Швейцарії цей показник зріс на 19,8%, що також свідчить про значне економічне зростання та підвищення рівня життя громадян.

Відсоткове зростання показників ВВП за ПКС на душу населення в обох країнах дуже близьке за значенням (20,7% у Люксембурзі та 19,8% у Швейцарії). Це свідчить про схожі темпи економічного розвитку та ефективність економічних політик.

Зростання ВВП за ПКС на душу населення майже однаковою мірою вказує на те, що рівень добробуту населення Люксембургу та Швейцарії зріс приблизно однаково. Це підтверджує, що обидві країни успішно впроваджують економічні стратегії, спрямовані на покращення умов життя своїх громадян.

Отже, аналіз динаміки ВВП за ПКС на душу населення для Люксембургу та Швейцарії за період з 2018 по 2023 роки показує стабільне економічне зростання та покращення рівня добробуту населення в обох країнах. Ідентичні тенденції розвитку, зростання майже кожного року та близькі значення відсоткового зростання вказують на ефективність економічних політик та стійкість економік обох країн.

Незважаючи на виклики, такі як пандемія COVID-19, обидві країни змогли забезпечити стабільне зростання, що свідчить про високий рівень адаптивності та економічної стійкості.

2.2. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Люксембургу та Швейцарії

Платіжний баланс Люксембургу та Швейцарії відбиває загальну суму грошових потоків між цими країнами та рештою світу, включаючи торгівлю товарами та послугами, доходи від інвестицій, а також фінансові трансакції.

Почнемо аналіз з торгових балансів двох країн.

Таблиця 2.1

Динаміка товарної торгівлі Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Торгівельний баланс Люксембургу	2039	1786	1702	1029	-40	-198
Експорт Люксембургу	28273	27045	24556	28984	27424	27453
Імпорт Люксембургу	26233	25259	22854	27955	27464	27651
Торгівельний баланс Швейцарії	72517	71388	63482	116121	120215	130752
Експорт Швейцарії	345951	342872	353461	438369	475905	492699
Імпорт Швейцарії	273435	271484	289979	322248	355690	361947

Джерело: складено автором на основі даних [13, 14].

Результати аналізу даних таблиці 2.1 свідчать про те, що торгівельний баланс Люксембургу показує позитивне сальдо у період з 2018 по 2021 роки, але у 2022 та 2023 роках спостерігається дефіцит. Експорт та імпорт демонструють значні коливання, з піком експорту у 2021 році та зростанням імпорту у 2023 році. Загалом, за ці роки експорт Люксембургу зріс з 28,273 млрд дол. до 27,453 млрд дол., тоді як імпорт зріс з 26,233 млрд дол. до 27,651 млрд дол.

Торгівельний баланс Швейцарії показує значне позитивне сальдо протягом усього періоду з 2018 по 2023 роки, з піком у 2023 році. Експорт Швейцарії стабільно зростав з 345,951 млрд дол. у 2018 році до 492,699 млрд дол. у 2023 році. Імпорт також зростав, але більш повільними темпами, з 273,435 млрд дол. у 2018 році до 361,947 млрд дол. у 2023 році.

Торгівельні показники Люксембургу та Швейцарії свідчать про різні тенденції у зовнішньоекономічній діяльності. Люксембург має стабільний, хоча й невеликий торгівельний баланс до 2022 року, після чого спостерігається дефіцит. У той же час, Швейцарія демонструє значний та стабільний позитивний торгівельний баланс протягом всього аналізованого періоду, з істотним зростанням як експорту, так і імпорту. Ці дані підкреслюють сильні економічні позиції Швейцарії на міжнародному ринку та потребу Люксембургу у вдосконаленні своєї торгівельної політики для зменшення

дефіциту.

Таблиця 2.2

Динаміка торгівлі послугами Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Баланс послуг Люксембургу	22493	23546	27300	31893	30424	29524
Експорт послуг Люксембургу	109497	116601	125963	155948	144721	148680
Імпорт послуг Люксембургу	87003	93055	98663	124055	114297	119156
Баланс послуг Швейцарії	-1530	-6287	-19314	-18380	-8944	-23482
Експорт послуг Швейцарії	139232	135632	120582	140642	151883	168929
Імпорт послуг Швейцарією	140762	141919	139896	159022	160827	192411

Джерело: складено автором на основі даних [15, 16].

Результати аналізу даних, наведених у таблиці 2.2, свідчать про те, що баланс послуг Люксембургу протягом 2018-2023 років залишається позитивним, демонструючи стабільне зростання з 22,493 млрд дол. у 2018 році до 31,893 млрд дол. у 2021 році, після чого спостерігається деяке зниження до 29,524 млрд дол. у 2023 році. Експорт послуг значно зріс, досягнувши піку в 2021 році на рівні 155,948 млрд дол., тоді як імпорт також зростав, але з деякими коливаннями.

Баланс послуг Швейцарії показує переважно негативні значення протягом аналізованого періоду. У 2018 році дефіцит складав -1,530 млрд дол., значно зрісши до -19,314 млрд дол. у 2020 році, і залишався високим у наступні роки, досягнувши -23,482 млрд дол. у 2023 році. Експорт послуг Швейцарії показує зростання з 139,232 млрд дол. у 2018 році до 168,929 млрд дол. у 2023 році, тоді як імпорт послуг також зростає, з 140,762 млрд дол. у 2018 році до 192,411 млрд дол. у 2023 році.

Динаміка торгівлі послугами в Люксембурзі та Швейцарії демонструє різні тенденції. Люксембург зберігає стабільний позитивний баланс послуг, що свідчить про сильні експортні можливості та ефективне управління імпортом. Швейцарія, навпаки, стикається з постійним дефіцитом балансу

послуг, що підкреслює виклики в експортній діяльності та необхідність оптимізації імпортних процесів. Незважаючи на зростання експорту, імпорт послуг у Швейцарії зростає швидшими темпами, що призводить до збільшення дефіциту.

Таблиця 2.3

Динаміка первинних доходів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо первинних доходів Люксембургу	-19446	-19302	-22620	-25798	-23710	-23070
Надходження первинних доходів до Люксембургу	375469	348864	315156	325274	284156	336432
Виплати первинних доходів Люксембургом	394916	368166	337776	351073	307866	359502
Сальдо первинних доходів Швейцарії	-25191	-22223	-25429	-28750	-22260	-24841
Надходження первинних доходів до Швейцарії	179127	178212	140658	168797	182289	222435
Виплати первинних доходів Швейцарією	204318	200435	166087	197547	204549	247276

Джерело: складено автором на основі даних [17, 18].

Сальдо первинних доходів Люксембургу показує стабільний негативний баланс протягом 2018-2023 років. Це свідчить про те, що виплати первинних доходів значно перевищують надходження. Надходження первинних доходів знизилися з 375,469 млрд дол. у 2018 році до 284,156 млрд дол. у 2022 році, але потім зросли до 336,432 млрд дол. у 2023 році. Виплати первинних доходів також коливалися, досягнувши піку у 2018 році на рівні 394,916 млрд дол., з подальшим зниженням і новим зростанням до 359,502 млрд дол. у 2023 році.

Сальдо первинних доходів Швейцарії також показує стабільний негативний баланс протягом аналізованого періоду. Надходження первинних доходів коливалися, зниження спостерігалося у 2020 році до 140,658 млрд дол., з подальшим зростанням до 222,435 млрд дол. у 2023 році. Виплати первинних доходів також коливалися, досягнувши найвищого рівня у 2023 році на рівні 247,276 млрд дол.

Аналіз динаміки первинних доходів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни мають стабільно негативне сальдо первинних доходів, що свідчить про те, що виплати первинних доходів значно перевищують надходження. Незважаючи на коливання як надходжень, так і виплат, загальна тенденція залишається негативною для обох країн. Це може свідчити про необхідність перегляду політики щодо управління первинними доходами для досягнення більшого балансу між надходженнями та виплатами.

Таблиця 2.4

Динаміка вторинних доходів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо вторинних доходів Люксембургу	-477	234	-25	-304	-506	-430
Надходження вторинних доходів до Люксембургу	10419	11914	11706	13606	13707	15210
Виплати вторинних доходів Люксембургом	10896	11680	11731	13910	14213	15640
Сальдо вторинних доходів Швейцарії	-9155	-12072	-16288	-12899	-11766	-14608
Надходження вторинних доходів до Швейцарії	44831	47116	47723	50118	53236	61354
Виплати вторинних доходів Швейцарією	53985	59188	64010	63017	65002	75961

Джерело: складено автором на основі даних [19, 20].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що сальдо вторинних доходів Люксембургу коливається протягом 2018-2023 років, з позитивним значенням у 2019 році (0,234 млрд дол.) і негативними значеннями в інші роки, досягнувши найнижчого рівня у 2022 році (-0,506 млрд дол.). Надходження вторинних доходів зросли з 10,419 млрд дол. у 2018 році до 15,210 млрд дол. у 2023 році. Виплати вторинних доходів також зросли з 10,896 млрд дол. у 2018 році до 15,640 млрд дол. у 2023 році.

Сальдо вторинних доходів Швейцарії постійно залишалося негативним, досягнувши найнижчого рівня у 2020 році (-16,288 млрд дол.) та деякого

покращення у 2021-2022 роках, але знову знизившись до -14,608 млрд дол. у 2023 році. Надходження вторинних доходів зросли з 44,831 млрд дол. у 2018 році до 61,354 млрд дол. у 2023 році. Виплати вторинних доходів також значно зросли з 53,985 млрд дол. у 2018 році до 75,961 млрд дол. у 2023 році.

Аналіз динаміки вторинних доходів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни мають стабільно негативне сальдо вторинних доходів, що свідчить про те, що виплати вторинних доходів значно перевищують надходження. Люксембург демонструє деякі коливання у сальдо, з позитивним значенням у 2019 році, тоді як Швейцарія постійно має негативне сальдо вторинних доходів, що потребує уваги до управління вторинними доходами для досягнення більшого балансу між надходженнями та виплатами.

Далі у підрозділі на рисунку 2.5 проведемо графічний аналіз стану поточних операцій Люксембургу та Швейцарії.

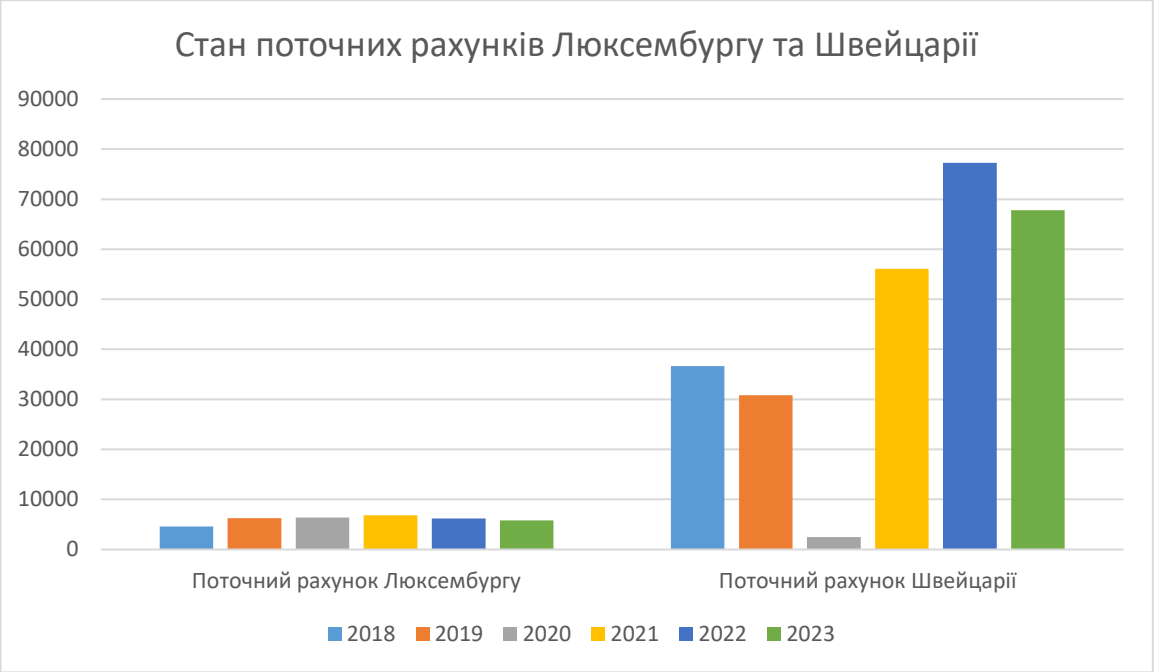

Рис. 2.5 Динаміка балансу поточних операцій Люксембургу та Швейцарії (2018 – 2023 рр.)

Джерело: складено на основі даних [21, 22].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що поточний рахунок

платіжного балансу Люксембургу демонструє стабільно позитивне сальдо протягом 2018-2023 років. Значення коливаються, починаючи з 4,609 млрд дол. у 2018 році та досягаючи піку в 2021 році (6,819 млрд дол.). Після цього спостерігається деяке зниження до 5,826 млрд дол. у 2023 році. Загалом, показники поточного рахунку Люксембургу свідчать про стабільність його зовнішньоекономічної діяльності.

Поточний рахунок платіжного балансу Швейцарії демонструє значні коливання. У 2018 році сальдо становило 36,641 млрд дол., знизившись до 2,451 млрд дол. у 2020 році. Після цього відбулося різке зростання до 56,091 млрд дол. у 2021 році та 77,245 млрд дол. у 2022 році. У 2023 році поточний рахунок знову знизився до 67,821 млрд дол. Ці дані свідчать про високу динамічність зовнішньоекономічної діяльності Швейцарії та її здатність адаптуватися до змін на світових ринках.

Аналіз динаміки поточних рахунків платіжних балансів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни мають позитивне сальдо поточного рахунку, що свідчить про їхню успішну зовнішньоекономічну діяльність. Люксембург демонструє стабільність з незначними коливаннями, тоді як Швейцарія показує значні коливання, з різким зростанням у 2021 та 2022 роках. Це вказує на відмінності в економічній політиці та адаптивності обох країн до змін на міжнародних ринках.

Таким чином, Люксембург та Швейцарія виступають чистими кредиторами світової фінансової системи.

2.3. Динаміка та структура фінансових рахунків Люксембургу та Швейцарії

Фінансовий рахунок платіжного балансу Люксембургу та Швейцарії відбиває транзакції з фінансовими активами та зобов'язаннями між резидентами та нерезидентами країни. Під час аналізу сальдо інвестицій в усіх таблицях та рисунках розділу буде підраховуватись як різниця між припливом

та відпливом інвестицій з країни.

З початку проаналізуємо стан балансу прямих інвестицій країн, дані за якими наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка прямих іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо ПІІ для Люксембургу	94268	-65354	-6610	-161836	-86930	-47715
Відплив ПІІ з Люксембургу	-674267	-319836	-120283	12277	-365138	-216639
Приплив ПІІ в Люксембург	-579999	-385190	-126893	-149558	-452067	-264354
Сальдо ПІІ для Швейцарії	-127205	-49927	-131990	-19233	14133	-95784
Відплив ПІІ з Швейцарії	-33183	58702	-110177	-97972	-25122	58942
Приплив ПІІ в Швейцарію	-160388	8775	-242168	-117206	-10989	-36843

Джерело: складено автором на основі даних [23, 24].

Результати аналізу статистичних даних свідчать про те, що динаміка прямих іноземних інвестицій в Люксембурзі показує значні коливання протягом 2018-2023 років. У 2018 році сальдо ПІІ було позитивним (94,268 млрд дол.), але в наступні роки значення стало негативним, досягнувши найнижчого рівня у 2021 році (-161,836 млрд дол.). Відплив ПІІ з Люксембургу також зазнав значних коливань, з найнижчим значенням у 2021 році (12,277 млрд дол.). Приплив ПІІ в Люксембург демонструє негативні значення протягом усього періоду, з найнижчим значенням у 2022 році (-452,067 млрд дол.).

Динаміка ПІІ в Швейцарії також показує значні коливання. У 2018 році сальдо ПІІ було негативним (-127,205 млрд дол.), але у 2022 році показало позитивне значення (14,133 млрд дол.), після чого знову знизилося до -95,784 млрд дол. у 2023 році. Відплив ПІІ з Швейцарії коливався, досягнувши позитивного значення у 2019 та 2023 роках (58,702 млрд дол. та 58,942 млрд дол. відповідно). Приплив ПІІ в Швейцарію залишався негативним, з

найнижчим значенням у 2020 році (-242,168 млрд дол.).

Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує значні коливання в обох країнах. Люксембург демонструє великі від'ємні значення як сальдо ПІІ, так і припливу ПІІ, що свідчить про виклики у залученні іноземних інвестицій. Швейцарія, хоча також показує негативні значення сальдо ПІІ, демонструє деякі позитивні тенденції у відпливі ПІІ, що може свідчити про активну інвестиційну діяльність швейцарських компаній за кордоном. Обидві країни потребують вдосконалення стратегій для стабілізації та залучення прямих іноземних інвестицій.

У таблиці 2.6 наведені дані щодо динаміки портфельних іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки.

Таблиця 2.6

Динаміка портфельних іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо портфельних інвестицій для Люксембургу	108492	68670	-1758	207717	100555	-22200
Відплив портфельних інвестицій з Люксембургу	171829	200779	249129	447007	-151983	58146
Приплив портфельних інвестицій в Люксембург	280322	269449	247371	654724	-51428	35946
Сальдо портфельних інвестицій для Швейцарії	-11079	-5629	-32624	-36245	-23687	-42733
Відплив портфельних інвестицій з Швейцарії	-11909	78	25004	33128	38170	36269
Приплив портфельних інвестицій в Швейцарію	-22988	-5551	-7620	-3117	14482	-6464

Джерело: складено автором на основі даних [25, 26].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що сальдо портфельних інвестицій Люксембургу демонструє значні коливання протягом 2018-2023 років. У 2018 році сальдо було позитивним на рівні 108,492 млрд дол., але у 2020 році стало негативним (-1,758 млрд дол.). У 2021 році спостерігається значне зростання до 207,717 млрд дол., а в 2023 році знову негативне значення (-22,200 млрд дол.). Відплив портфельних інвестицій з Люксембургу показує значні

коливання, з піком у 2021 році (447,007 млрд дол.), тоді як приплив портфельних інвестицій також коливається з найвищим значенням у 2021 році (654,724 млрд дол.).

Сальдо портфельних інвестицій Швейцарії залишається негативним протягом усього аналізованого періоду. У 2018 році сальдо становило -11,079 млрд дол., погіршившись до -42,733 млрд дол. у 2023 році. Відплив портфельних інвестицій з Швейцарії показує позитивні значення у 2019, 2020, 2021, 2022 та 2023 роках, з найвищим значенням у 2022 році (38,170 млрд дол.). Приплив портфельних інвестицій до Швейцарії демонструє значні коливання, з найвищим значенням у 2022 році (14,482 млрд дол.), але знову негативним значенням у 2023 році (-6,464 млрд дол.).

Аналіз динаміки портфельних іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни зазнали значних коливань у своїх інвестиційних потоках. Люксембург демонструє великі коливання як у відпливі, так і в припливі інвестицій, що може свідчити про змінні інвестиційні умови. Швейцарія, навпаки, демонструє стабільно негативне сальдо портфельних інвестицій.

Таблиця 2.7

Динаміка інших іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо інших інвестицій Люксембургу	-193224	1891	7633	-36115	-8612	59744
Надання кредитів з Люксембургу	233830	76594	131308	189954	-85170	-36391
Отримання кредитів в Люксембург	40606	78485	138940	153839	-93782	23354
Сальдо інших інвестицій Швейцарії	71056	24832	234206	54249	-74417	-54862
Надання кредитів з Швейцарії	-105747	-28346	-95063	50679	9557	-72406
Отримання кредитів в Швейцарію	-34692	-3514	139143	104928	-64861	-127268

Джерело: складено автором на основі даних [27, 28].

Як свідчать результати аналізу, сальдо інших інвестицій Люксембургу показує значні коливання протягом 2018-2023 років. У 2018 році сальдо було сильно негативним (-193,224 млрд дол.), з подальшим зростанням до 1,891 млрд дол. у 2019 році та 7,633 млрд дол. у 2020 році. У 2021 році сальдо знову стало негативним (-36,115 млрд дол.), але в 2023 році воно покращилося до 59,744 млрд дол. Надання кредитів з Люксембургу та отримання кредитів в Люксембург також демонструють значні коливання, від сильно негативних до позитивних значень.

Сальдо інших інвестицій Швейцарії також демонструє значні коливання. У 2018 році сальдо було позитивним (71,056 млрд дол.), з подальшим зниженням до 24,832 млрд дол. у 2019 році та значним зростанням до 234,206 млрд дол. у 2020 році. У 2022 та 2023 роках сальдо було негативним (-74,417 млрд дол. та -54,862 млрд дол. відповідно). Надання кредитів з Швейцарії та отримання кредитів в Швейцарію також коливалися, з найвищими значеннями у 2020 році.

Аналіз динаміки інших іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує значні коливання в обох країнах. Люксембург демонструє великі коливання як у сальдо, так і в наданні та отриманні кредитів, що може свідчити про змінні інвестиційні умови та стратегії. Швейцарія також демонструє значні коливання в інвестиційних потоках, що підкреслює важливість стабільних інвестиційних політик для підтримки економічної стабільності.

Графічний аналіз сальдо фінансових рахунків Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.6.

Результати аналізу свідчать про те, що сальдо фінансового рахунку Люксембургу демонструє стабільно негативні значення протягом 2018-2023 років. Значення коливаються від -6,578 млрд дол. у 2018 році до -5,539 млрд дол. у 2023 році. Найнижче значення спостерігалося у 2021 році (-7,717 млрд дол.). Загалом, значення залишаються відносно стабільними, без значних відхилень.

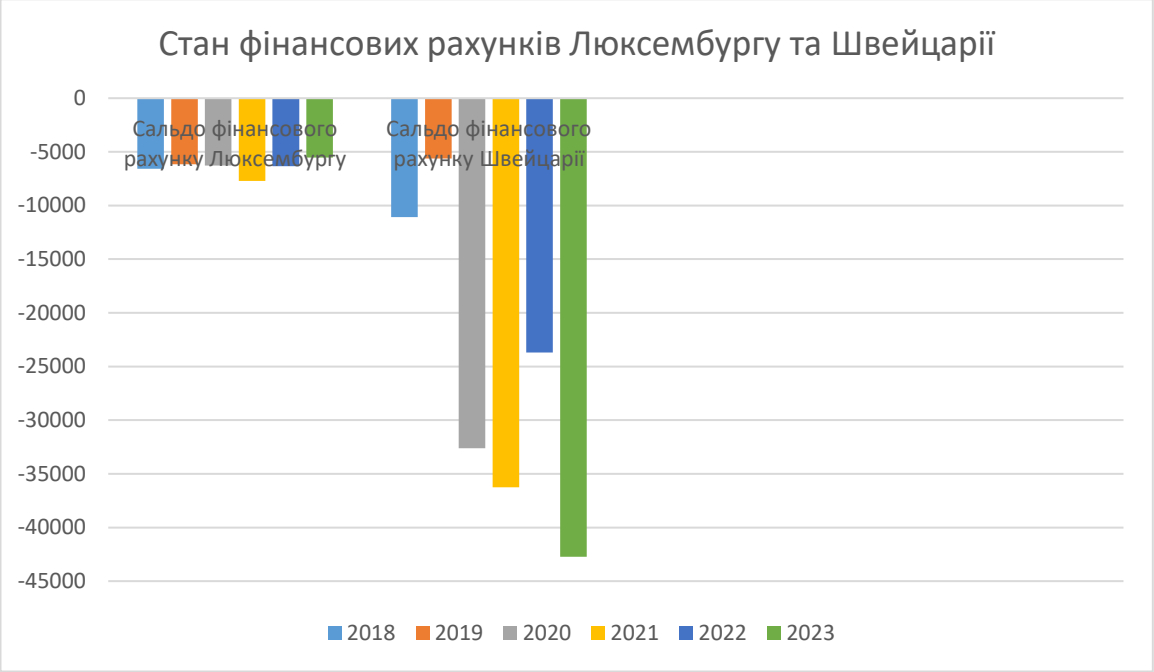

Рис. 2.6. Порівняння динаміки сальдо фінансових рахунків Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [29, 30].

Результати аналізу свідчать про те, що сальдо фінансового рахунку Швейцарії також демонструє стабільно негативні значення протягом аналізованого періоду. Значення коливаються від -11,079 млрд дол. у 2018 році до -42,733 млрд дол. у 2023 році. Найнижче значення спостерігалося у 2023 році. Відносно стабільні негативні значення у перші два роки змінилися значним збільшенням дефіциту у 2020 році (-32,624 млрд дол.) та подальшим зростанням у наступні роки.

Аналіз сальдо фінансових рахунків Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує стабільно негативні значення в обох країнах. Люксембург демонструє відносну стабільність з деякими коливаннями, тоді як Швейцарія показує значне збільшення дефіциту з 2020 року. Це свідчить про постійні відтік інвестицій з цих країн з відповідним покращенням чистих міжнародних інвестиційних позицій [31, 32].

Таким чином, в цілому Люксембург та Швейцарія є чистими експортерами капіталу для світової фінансової системи.

РОЗДІЛ 3
ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЛЮКСЕМБУРГУ ТА ШВЕЙЦАРІЇ З УКРАЇНОЮ

Швейцарія є важливим торговельним партнером для України, хоча обсяги торгівлі також є відносно невеликими. Основні статті експорту з України до Швейцарії включають сільськогосподарську продукцію, метали та хімічні продукти. Швейцарія експортує до України фармацевтичну продукцію, машини та обладнання.

Зовнішньоекономічні операції між Люксембургом та Україною характеризуються відносно невеликими обсягами торгівлі. Люксембург зосереджений на фінансових та інвестиційних послугах, і його торгівля з Україною є незначною порівняно з іншими європейськими країнами.

У таблиці 3.1 наведені дані щодо динаміки товарної торгівлі України з Люксембургом та Швейцарією.

Таблиця 3.1

Динаміка товарної торгівлі України з Люксембургом та Швейцарією за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Експорт України до Люксембургу	7	20	17	16	9	3
Імпорт України з Люксембургу	82	53	17	20	10	13
Торгівельний баланс України з Люксембургом	-75	-33	0	-4	-1	-10
Експорт України до Швейцарії	67	69	74	111	120	154
Імпорт України з Швейцарії	1595	1541	819	2428	957	868
Торгівельний баланс України з Швейцарією	-1528	-1472	-745	-2317	-837	-714

Джерело: [33].

Результати аналізу свідчать про те, що експорт з України до Люксембургу демонструє невеликі коливання, з піком у 2019 році (20 млн дол.) та поступовим зменшенням до 3 млн дол. у 2023 році.

Графічний аналіз динаміки товарної торгівлі України з Люксембургом та Швейцарією за 2018-2023 роки наведено на рисунку 3.1.

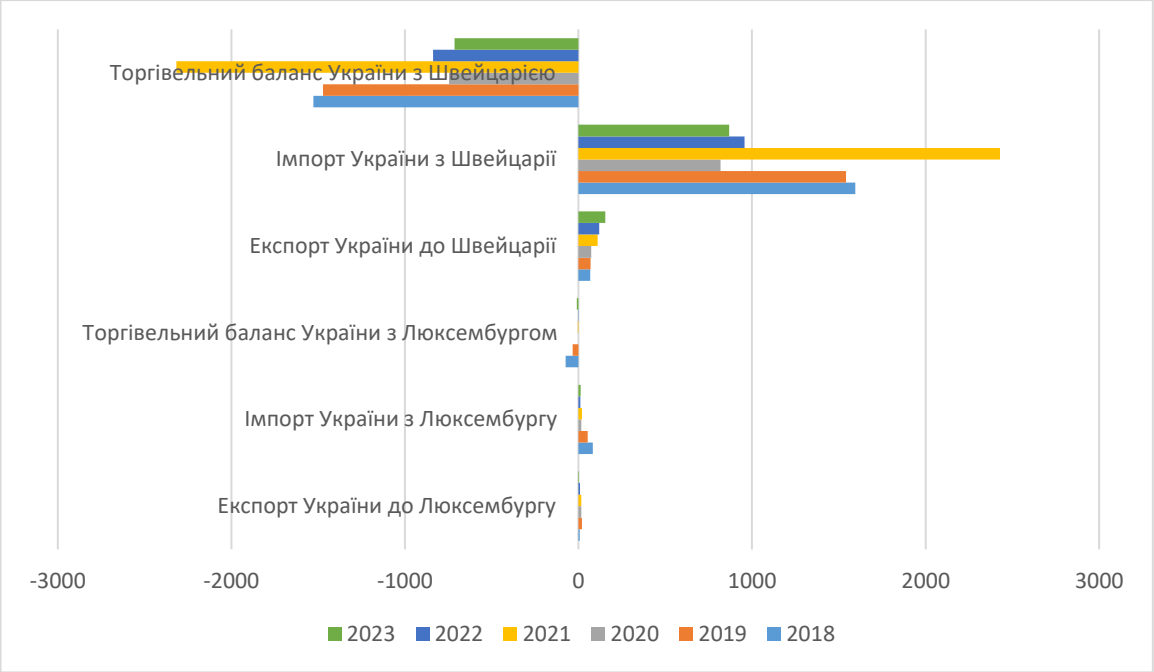

Рис. 3.1. Динаміка товарної торгівлі України з Люксембургом та Швейцарією за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: [33].

Як свідчать результати аналізу, імпорт з Люксембургу до України значно знизився з 82 млн дол. у 2018 році до 13 млн дол. у 2023 році. Торгівельний баланс України з Люксембургом зазвичай негативний, з виключенням у 2020 році, коли баланс був рівним нулю. Найбільший дефіцит спостерігався у 2018 році (-75 млн дол.), а найменший - у 2022 році (-1 млн дол.).

Експорт з України до Швейцарії постійно зростає, з 67 млн дол. у 2018 році до 154 млн дол. у 2023 році, що свідчить про збільшення економічної активності між двома країнами. Імпорт з Швейцарії до України демонструє значні коливання, з піком у 2021 році (2,428 млрд дол.) та зниженням до 868 млн дол. у 2023 році.

Торгівельний баланс України з Швейцарією постійно негативний, з найбільшим дефіцитом у 2021 році (-2,317 млрд дол.). Найменший дефіцит спостерігався у 2023 році (-714 млн дол.).

Аналіз динаміки товарної торгівлі України з Люксембургом та Швейцарією за 2018-2023 роки показує різні тенденції. Торгівля з Люксембургом залишається відносно невеликою за обсягом, з переважно негативним торгівельним балансом. Експорт та імпорт демонструють тенденцію до зниження, що свідчить про зменшення економічної активності між країнами.

Торгівля зі Швейцарією є значно більшою за обсягом, але також характеризується негативним торгівельним балансом. Експорт з України до Швейцарії постійно зростає, тоді як імпорт демонструє значні коливання. Незважаючи на негативний торгівельний баланс, торгівля зі Швейцарією показує позитивні тенденції в зростанні експорту, що свідчить про потенціал для подальшого розвитку економічних зв'язків між країнами.

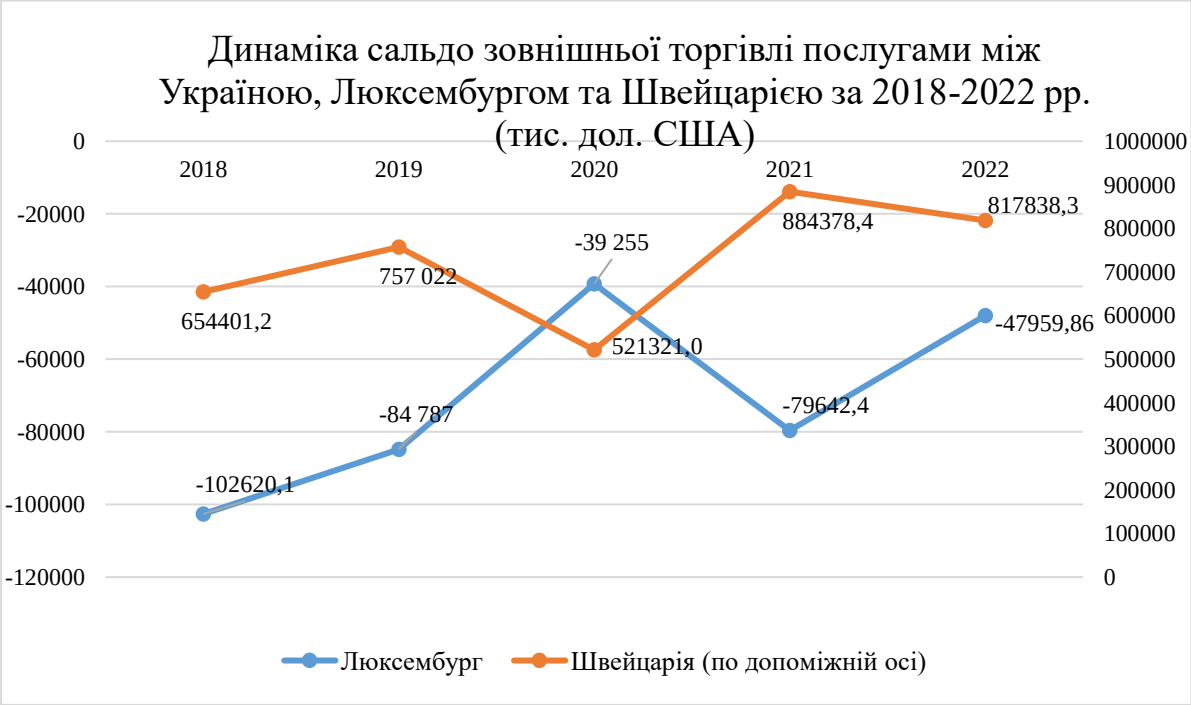

Рис. 3.2. Динаміка сальдо зовнішньої торгівлі послугами між Україною, Люксембургом та Швейцарією за 2018-2022 рр. (тис. дол. США)

Джерело: складено автором на основі [34].

Наступним розглянемо динаміку сальдо торгівлі послугами Україна, Люксембургу та Швейцарії зображену на рисунку 3.2.

Торгівельний баланс послуг між Україною та Люксембургом демонструє стабільно негативні значення протягом 2018-2022 років. Найгірший показник спостерігався у 2018 році, після чого дефіцит поступово зменшувався до 2020 року. Однак, у 2021 році дефіцит знову збільшився, а у 2022 році зменшився. Це свідчить про те, що Україна витрачає значно більше на імпорт послуг з Люксембургу, ніж отримує від експорту послуг до цієї країни.

Торгівельний баланс послуг між Україною та Швейцарією демонструє стабільно позитивні значення протягом 2018-2022 років. Найвищий показник спостерігався у 2021 році, а найнижчий – у 2020 році. Це свідчить про те, що Україна отримує значно більше від експорту послуг до Швейцарії, ніж витрачає на імпорт послуг з цієї країни.

Аналіз торгівлі послугами між Україною, Люксембургом та Швейцарією показує значні відмінності у торгівельних балансах. Люксембург демонструє стабільно негативний торгівельний баланс, що свідчить про те, що Україна витрачає більше на імпорт послуг з цієї країни. У той же час, торгівельний баланс з Швейцарією стабільно позитивний, що свідчить про успішну експортну діяльність України у сфері послуг до цієї країни.

Проаналізуємо потоки прямих інвестицій між Люксембургом, Швейцарією та Україною. Згідно зі статистичними даними, інформація про прямі інвестиції з України до Люксембургу та Швейцарії є неповною. Національний банк України зазначає, що ці значення є доволі незначними порівняно з прямими інвестиціями, які надходять до України з цих країн. Це свідчить про те, що резиденти України не є настільки активними інвесторами у порівнянні з інвесторами з Люксембургу та Швейцарії.

З огляду на це, на графіку нижче наведено значення зобов’язань, які Україна отримувала протягом даного періоду, тобто прямі інвестиції до України. Ці дані дозволяють краще зрозуміти масштаби інвестиційної

діяльності Люксембургу та Швейцарії в Україні та їх вплив на економіку країни.

Рис. 3.3. Динаміка прямих інвестицій між Україною, Люксембургом та Швейцарією за 2018-2022 рр. (тис. дол. США)

Джерело: складено автором на основі [35].

З рисунку 2.3 видно, що Швейцарія протягом усіх років була більш активним інвестором в Україну. Найвищий рівень інвестицій було зафіксовано у 2018 році. У той же час, Люксембург демонстрував відносно низький рівень інвестицій у той самий період. Однак, у наступні роки інвестиційна активність резидентів Люксембургу значно зросла, що свідчить про їхню підвищену зацікавленість в українській економіці.

Такий розвиток подій можна пояснити різними економічними та політичними факторами, включаючи зміни у законодавстві, поліпшення інвестиційного клімату та економічні реформи в Україні, що сприяли залученню іноземних інвестицій. Загалом, дані вказують на позитивну динаміку інвестиційної діяльності обох країн, з особливим акцентом на значущу роль Швейцарії як ключового інвестора в українську економіку.

ВИСНОВКИ

Результати аналізу, проведеного у кваліфікаційній роботі, свідчать про те, що зовнішньоекономічні операції Люксембургу та Швейцарії вносять вагомий внесок в їх економічний розвиток.

Результати досліджень свідчать про те, що угода про вільну торгівлю, підписана між Китаєм і Швейцарією у 2013 році, стала важливим кроком для обох країн. Для Швейцарії ця угода зміцнила її позиції як важливого економічного і політичного гравця в Європі та покращила доступ до китайського ринку. Китай, у свою чергу, використовував цю угоду для просування своїх інтересів у Європі та підтримки глобалізації. Швейцарська система професійної освіти, зокрема дуальна система навчання, є важливою складовою економічного розвитку. Профспілки відіграють меншу роль порівняно з іншими країнами, але все ж мають вплив на політику професійної освіти. Швейцарський національний банк впровадив важливі заходи, такі як прив'язка франка до євро та встановлення негативних облікових ставок, що вплинуло на керрі-трейд і викликало системні ризики на фінансових ринках. Ці заходи потребують посилення макропруденційного нагляду.

Отже, Швейцарія та Люксембург демонструють значний вплив зовнішньоекономічних відносин і внутрішніх економічних політик на свій розвиток. Угода про вільну торгівлю між Швейцарією та Китаєм, а також швейцарська система професійної освіти підкреслюють важливість міжнародної співпраці та внутрішніх реформ. Експорт та інвестиції в житловий сектор є ключовими чинниками економічного зростання Люксембургу. Загалом, обидві країни використовують свої унікальні переваги для забезпечення стійкого економічного розвитку та інтеграції в глобальну економіку.

Люксембург та Швейцарія демонструють схожі тенденції економічного зростання, з деякими відхиленнями у окремі роки, як наприклад у 2022 році. Обидві економіки мали значний приріст у 2021 році, що може бути пов'язано з

постпандемічним відновленням. Використання ПКС показує, що економіки Швейцарії та Люксембургу мають схожі траєкторії розвитку, що свідчить про їхню економічну стабільність та здатність адаптуватися до глобальних змін. ВВП Люксембургу зріс більше ніж ВВП Швейцарії за аналізований період, що може свідчити про більш швидке економічне зростання Люксембургу.

Загалом, дані вказують на те, що Люксембург та Швейцарія мають стійке економічне зростання з невеликими відмінностями в окремі роки. Це свідчить про стабільність їхніх економічних систем та ефективність застосовуваних економічних політик.

Аналіз динаміки ВВП за ПКС на душу населення для Люксембургу та Швейцарії за період з 2018 по 2023 роки показує стабільне економічне зростання та покращення рівня добробуту населення в обох країнах. Ідентичні тенденції розвитку, зростання майже кожного року та близькі значення відсоткового зростання вказують на ефективність економічних політик та стійкість економік обох країн.

Торгівельні показники Люксембургу та Швейцарії свідчать про різні тенденції у зовнішньоекономічній діяльності. Люксембург має стабільний, хоча й невеликий торгівельний баланс до 2022 року, після чого спостерігається дефіцит. У той же час, Швейцарія демонструє значний та стабільний позитивний торгівельний баланс протягом всього аналізованого періоду, з істотним зростанням як експорту, так і імпорту. Ці дані підкреслюють сильні економічні позиції Швейцарії на міжнародному ринку та потребу Люксембургу у вдосконаленні своєї торгівельної політики для зменшення дефіциту.

Динаміка торгівлі послугами в Люксембурзі та Швейцарії демонструє різні тенденції. Люксембург зберігає стабільний позитивний баланс послуг, що свідчить про сильні експортні можливості та ефективне управління імпортом. Швейцарія, навпаки, стикається з постійним дефіцитом балансу послуг, що підкреслює виклики в експортній діяльності та необхідність оптимізації імпортних процесів. Незважаючи на зростання експорту, імпорт послуг у

Швейцарії зростає швидшими темпами, що призводить до збільшення дефіциту.

Аналіз динаміки первинних доходів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни мають стабільно негативне сальдо первинних доходів, що свідчить про те, що виплати первинних доходів значно перевищують надходження. Незважаючи на коливання як надходжень, так і виплат, загальна тенденція залишається негативною для обох країн. Це може свідчити про необхідність перегляду політики щодо управління первинними доходами для досягнення більшого балансу між надходженнями та виплатами.

Аналіз динаміки вторинних доходів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни мають стабільно негативне сальдо вторинних доходів, що свідчить про те, що виплати вторинних доходів значно перевищують надходження. Люксембург демонструє деякі коливання у сальдо, з позитивним значенням у 2019 році, тоді як Швейцарія постійно має негативне сальдо вторинних доходів, що потребує уваги до управління вторинними доходами для досягнення більшого балансу між надходженнями та виплатами.

Аналіз динаміки поточних рахунків платіжних балансів Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни мають позитивне сальдо поточного рахунку, що свідчить про їхню успішну зовнішньоекономічну діяльність. Люксембург демонструє стабільність з незначними коливаннями, тоді як Швейцарія показує значні коливання, з різким зростанням у 2021 та 2022 роках. Це вказує на відмінності в економічній політиці та адаптивності обох країн до змін на міжнародних ринках. Таким чином, Люксембург та Швейцарія виступають чистими кредиторами світової фінансової системи.

Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує значні коливання в обох країнах. Люксембург демонструє великі від'ємні значення як сальдо ПІІ, так і припливу ПІІ, що свідчить про виклики у залученні іноземних інвестицій. Швейцарія, хоча також показує негативні значення сальдо ПІІ, демонструє деякі позитивні

тенденції у відпливі ПІІ, що може свідчити про активну інвестиційну діяльність швейцарських компаній за кордоном. Обидві країни потребують вдосконалення стратегій для стабілізації та залучення прямих іноземних інвестицій.

Аналіз динаміки портфельних іноземних інвестицій Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує, що обидві країни зазнали значних коливань у своїх інвестиційних потоках. Люксембург демонструє великі коливання як у відпливі, так і в припливі інвестицій, що може свідчити про змінні інвестиційні умови. Швейцарія, навпаки, демонструє стабільно негативне сальдо портфельних інвестицій.

Аналіз сальдо фінансових рахунків Люксембургу та Швейцарії за 2018-2023 роки показує стабільно негативні значення в обох країнах. Люксембург демонструє відносну стабільність з деякими коливаннями, тоді як Швейцарія показує значне збільшення дефіциту з 2020 року. Це свідчить про постійні відтік інвестицій з цих країн з відповідним покращенням чистих міжнародних інвестиційних позицій. Таким чином, в цілому Люксембург та Швейцарія є чистими експортерами капіталу для світової фінансової системи.

Співробітництво України з Люксембургом та Швейцарією характеризується різними аспектами та динамікою. Торгівля товарами з Люксембургом залишається відносно невеликою, зі стабільно негативним торгівельним балансом, тоді як співробітництво зі Швейцарією демонструє значні обсяги, незважаючи на негативний баланс. У сфері послуг Україна має стабільно негативний баланс з Люксембургом і позитивний зі Швейцарією, що свідчить про успішну експортну діяльність до Швейцарії. Прямі іноземні інвестиції з Люксембургу показують зростаючу активність з коливаннями, тоді як Швейцарія є стабільним і значним інвестором. Загалом, співробітництво з обома країнами ефективне, але потребує подальшого розвитку та диверсифікації для зміцнення економічних зв’язків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Nawaz, Farrukh & Nasim, Ismat & Abu Saleem, Khalil. (2024). The Prospering Relations of China and Switzerland: A Review after 10 Years of Signing Sino-Swiss Free Trade Agreement. Kurdish Studies. URL: https://www.researchgate.net/publication/378976186_The_Prospering_Relations_of_China_and_Switzerland_A_Review_after_10_Years_of_Signing_Sino-Swiss_Free_Trade_Agreement (дата звернення 18.02.24).
2. Geiss, Michael. (2021). Trade Unions, Digital Technologies and the Skill Question in Switzerland. URL: https://www.researchgate.net/publication/349627095_Trade_Unions_Digital_Technologies_and_the_Skill_Question_in_Switzerland (дата звернення 18.02.24).
3. Tomio, Bruno & Vallet, Guillaume. (2020). Carry trade and negative policy rates in Switzerland. URL: https://www.researchgate.net/publication/344162885_Carry_trade_and_negative_policy_rates_in_Switzerland (дата звернення 18.02.24).
4. Biondo, Monica. (2017). Quantifying the trade in marine ornamental fishes into Switzerland and an estimation of imports from the European Union. Global Ecology and Conservation. URL: https://www.researchgate.net/publication/317338375_Quantifying_the_trade_in_marine_ornamental_fishes_into_Switzerland_and_an_estimation_of_imports_from_the_European_Union (дата звернення 18.02.24).
5. Lauener, Lukas & Emmenegger, Patrick & Häusermann, Silja & Walter, Stefanie. (2021). Torn Between International Cooperation and National Sovereignty: Voter Attitudes in Trade-off Situations in Switzerland. Swiss Political Science Review. URL: https://www.researchgate.net/publication/355490391_Torn_Between_International_Cooperation_and_National_Sovereignty_Voter_Attitudes_in_Trade-off_Situations_in_Switzerland (дата звернення 18.02.24).
6. Lanteigne, M. (2019). The China–Switzerland Free Trade Agreement and Economic Identity-Building. Journal of Contemporary China, 28(118), 614–629.

URL: https://doi.org/10.1080/10670564.2018.1557949 (дата звернення 18.02.24).

7. Usman, Muhammad & Ali, Muzaffar & Kamran, Hafiz & Khalid, Hassan. Impact of Exports on Economic Growth-A Case of Luxemburg. URL: https://www.researchgate.net/publication/267708410_Impact_of_Exports_on_Economic_Growth-A_Case_of_Luxemburg (дата звернення 18.02.24).
8. Pérez-Montiel, J. A., & Pariboni, R. (2021). Housing is NOT ONLY the Business Cycle: A Luxemburg-Kalecki External Market Empirical Investigation for the United States. Review of Political Economy, 34(1), 1–22. URL: https://doi.org/10.1080/09538259.2020.1859718 (дата звернення 18.02.24).
9. World Bank. Gross Domestic Product. URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?view=chart (дата звернення 1.03.24).
10. World Bank. Gross domestic product by purchasing power parity. URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD?locations=SG&most_recent_year_desc=false (дата звернення 1.03.24).
11. GDP per capita. URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD (дата звернення 1.03.24).
12. GDP per capita by PPP. URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?end=2019&locations=SG&start=2015 (дата звернення 1.03.24).
13. Trade Balance of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 8.03.24).
14. Trade Balance of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 8.03.24).
15. Balance of Service of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 8.03.24).
16. Balance of Service of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 8.03.24).
17. Primary Income Balance of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 8.03.24).

18. Primary Income Balance of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
19. Secondary Income Balance of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
20. Secondary Income Balance of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
21. Current Account of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
22. Current Account of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
23. Foreign Direct Investments of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
24. Foreign Direct Investments of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
25. Foreign Portfolio Investments of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
26. Foreign Portfolio Investments of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 29.03.24).
27. Foreign Other Investments of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 30.03.24).
28. Foreign Other Investments of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 30.03.24).

29. Financial Account of Luxemburg, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 30.03.24).
30. Financial Account of Switzerland, IMF, International Financial Statistics. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740 (дата звернення 30.03.24).
31. International Investment Position of Luxemburg - IMF Data. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744. (дата звернення 2.04.24).
32. International Investment Position of Switzerland - IMF Data. URL: https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744. (дата звернення 2.04.24).
33. Статистика зовнішнього сектору. Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009). Зовнішня торгівля. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external (дата звернення 20.04.24).
34. Географічна структура зовнішньої торгівлі послугами. УКРСТАТ. (2023). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/gsztp/gsztp_u/arh_gsztp2021_u.html (дата звернення: 20.04.2024).
35. Прямі інвестиції в Україну, (2024). НБУ. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/FDI_q.xlsx (дата звернення: 20.04.2024).